

Domače vesti

Na operaciji

V Women's bolnišnico je bila odpeljana in bo danes operirana na slepiču Betty Ann Matjasic, hčerka Mrs. Olge Matjasic, 951 E. 239 St. Zelimo ji skorajšnje popolno okrevanje!

Zadušnica

Včeraj zjutraj (v nedeljo) ob 10. uri se je brala zadušnica v cerkvi Immaculate Conception v Madison, O., v spomin pete obletnice smrti MM 3/c Frank M. Razboršek.

Pozdrav iz Californije

Pozdrave iz San Francisco, kamor sta dospela prošli ponedeljek, pošiljata Mr. in Mrs. Marian Mihaljevich, ki vodita pisarno na 6424 St. Clair Ave. Kot pišeta, sta imela krasno vožnjo vse skozi in Californija in ondota okolica je zelo lepa.

V bolnišnici

Poznana Mrs. Josephine Skabar iz Herrick Rd. se nahaja v Hanna House Lakeside bolnišnici, kjer je srečno prestala težko operacijo. Zelimo ji, da bi se čim preje zdrava vrnila na svoj dom!

Mlad. pev. zbor SDD

V torek zvečer ob osmih se vrši seja staršev Mlad. pev. zbora SDD na Waterloo Rd. Vabi se starše in člane na obilno udeležbo, ker bo več važnih stvari za rešiti.

Krožek št. Prog. Slov.

Članice krožka št. 1 Progresivnih Slovencev, ki so obljubile delati na pikniku v soboto zvečer, so prošene, da pridejo v sredo zvečer gotovo na sejo v SDD na Waterloo Rd.

Žalostna vest

Mr. John Virant iz 20571 Miller Ave. je prejel iz Gorenje vasi pri Ribnici žalostno vest, da je tam umrla njegova ljubljena mati Ivana Virant, rojena Dejak, in sicer 6. junija v visoki starosti 80 let. Tam zapušča moža Ivana, p. d. Marinarjev, sina in hčera, v Ameriki pa poleg sina Jahnca, sina Charles v Chicagu, Ill., in hčera Mrs. Mary Kordich v Los Angeles, Cal. Bodi pokojnici lahka domača gruda!

SOVJETI ČRTALI ZRAČNO PARADO

MOSKVA, 18. julija—Velika sovjetska zračna parada, ki je bila napovedana za danes, je bila vsled slabega vremena preložena. Parada se bo vršila prihodnjega nedelja.

Predno je prišlo gornje naznanilo, so skoro vsi diplomati odpotovali iz Moskve na letališče Tuschina, kjer bi se imela vršiti parada sovjetske zračne sile.

Sovjetski komandant zračnih sil maršal Konstantin Versinin je naznanil, da bo parada prihodnje nedelje ena največjih, kar jih je bilo v Sovjetski zvezi. Vojaški del parade bo vodil major gen. V. I. Džugasvili, Stalinov sin.

Sovjetski inženir Arkadi Svetsov je medtem dobil Stalinovo nagrado, ker je zgradil tovarno ministrstva zračnih sil, katere izdeluje novo vrsto sovjetskih letal.

V "Enakopravnosti" dobite vedno sveže dnevne novice o dogodkih po svetu in doma!

Wallace predlaga starima strankama, naj prekličeta naborni zakon v mirni dobi

Pripravljen je debatirati s Trumanom ali pa Deweyom vsa važna vprašanja

ASHBURY PARK, N. Y., 18. julija—Na današnjem pikniku nove progresivne stranke je predsedniški kandidat Henry A. Wallace pozval republikance in demokrate, naj sprejmejo štiri točke zakonodajnega programa, v katerem se na prvem mestu nahaja preklíc nabornega zakona za mirno dobo.

Wallace je poleg preklica nabornega zakona priporočil dve stara strankama, naj na posebnem zasedanju kongresa preskrbita minimalne mezde od vsaj \$1 na uro, naj znižata cene, da bi odgovarjale cenam iz leta 1946 in naj preskrbita dovolj stanovanj.

"Sprejetje nabornega zakona je jasen znak, da se dve stari stranki, ki se nahajata pod kontrolo militaristov in monopolistov, pripravljata na vojno."

Predsedniški kandidat nove politične stranke je dalje rekel, da so "bolehní demokrate" sklicali kongres na izredno zasedanje, da bi izpostavili republikance, ker niso ničesar storili glede stanovanj, draginje, varnosti — "za vse te stvari, za katere niti demokrate niso ničesar storili."

"Izpostavimo obe stranki", je dejal Wallace, ko je pozval republikance in demokrate, naj prekličeta naborni zakon in sprejmejo še omenjene tri točke zakonodajnega programa.

Wallace pripravljen na radio debato s Trumanom

Wallace je rekel, da je leta 1947 v delovni sili dežele bilo 20 odstotkov mladih ljudi, od skupnega števila brezposelnih, pa jih je polovica pripadala mladim delavcem.

NOVI GROBOVI

JOSEPH REZELJ

Po dolgotrajni bolezni je umrl na svojem domu Joseph Rezelj, star 52 let, stanujoč na 4703 Hough Ave. Doma je bil iz vasi Mirna peč pri Novem mestu, odkoder je prišel v Cleveland pred 35 leti. Delal je pri Graphite Bronze Co. Tukaj zapušča soprogo Josephine, hčer Mrs. Helen Jablonoski, sina Josepha, dva vnuka, sestro Mrs. Anna Jakšič v Pittsburghu, Pa., in v starem kraju dve sestri Marijo in Nežo.

Pogreb se bo vršil v sredo zjutraj ob devetih iz Zakraskovega pogrebneega zavoda v cerkvi Immaculate Conception na Superior Ave. in E. 41 St. Ter nato na pokopolišče Cadvary.

NICK DAVIDOVICH

Pred 16 letimi je kap zadela Nick Davidovicha, ki je vodil svojo monetersko trgovino na 6620 St. Clair Ave., na E. 71 St. in St. Clair Ave. in na E. 158 St. in Waterloo Rd. Sledila je splošna paraliza, kateri je v pete podlegel v državni bolnišnici v Cambridge, O. Star je bil 66 let in je bil doma iz sela Marinkovich, Gornji P. Dubrava, kotar Gradič, odkoder je prišel v Ameriko pred 40 leti. Bil je član društva Collinwood Camp WOW. Družina stanuje na 8811 Harkness Ave.

Tukaj zapušča soprogo Marijo, rojeno Vorel, in svakinjo

mlajšim delavcem. Izrazil je svoje mnenje, da bi se lahko izbrislalo nesrečo "otroške delovne sile," ako bi se zajamčilo \$1 minimalne plače na uro in isto plačo za isto delo bodisi za starejše ali pa mlajše delavce.

Kar se tiče draginje, je Wallace izzval demokrate in republikance rekoč:

"Naj kar vidimo, če se bosta dve stari stranki upali nastopiti proti interesom svojih bogatih prispevateljev."

Glede stanovanj je predsedniški kandidat poudaril, da graditev zadostnega števila stanovanj mora biti del celostnega programa za civilne pravice, ki je bil odobren na konvenciji v Filadelfiji.

Kampanjo bosta Wright in Thurmond vodila v šestnajstih državah.

"Toda dve stari stranki vesta, da ne moreta preskrbeti stanovanj za mlade Američane tako dolgo, dokler sta obvezni graditi (vojaške) barake."

Na časnikarski konferenci, ki jo je imel pred govorom, pa je Wallace izjavil, da je pripravljen debatirati s Trumanom ali pa Deweyom o vseh važnih sodobnih vprašanjih.

Betty Vorel, v stari domovini pa nečaka Stevo. Pogreb se bo vršil v torek popoldne ob 1. uri iz Grdinovega pogrebneega zavoda v cerkev sv. Save in nato na rusko pravoslavno pokopališče.

JOSEPH DANCULOVICH

Premilil je v Crile vojaški bolnišnici Joseph Danculovich, star 61 let, stanujoč na 1641 E. 26 St. Doma je bil iz Zumberaka, odkoder je prišel v Ameriko leta 1902. Do leta 1943 je bil zaposlen na poštnem uradu. Služil je v prvi svetovni vojni. Bil je član društva št. 21 HBZ in organizacije pohabljenih ameriških vojakov.

Tukaj zapušča soprogo Anno, sinova Josepha in Nicka, hčer Ann ter dve sestri Mrs. Mary Herak in Mrs. Jennie Dobrodavci. Pogreb se je vršil danes zjutraj ob 8:30 uri iz Golubovega pogrebneega zavoda na Superior Ave. in E. 47 St. v cerkev sv. Nikola.

JOHN OCKUN ST.

V Women's bolnišnici je premilil danes zjutraj po kratki bolezni John Ockun st., stanujoč na 923 E. 143 St. Pogreb v Ameriko pred 40 leti. Bil je član društva Collinwood Camp WOW. Družina stanuje na 8811 Harkness Ave.

Naročajte, širite in čitajte "Enakopravnost!"

DEMOKRATSKI UPORNIKI JUGA SO NOMINIRALI SVOJE KANDIDATE

BIRMINGHAM, 17. julija. — Uporni demokrate jugs so danes nominirali dva guvernerja, ki bosta na tiketu "četrte stranke" vodila boj za poraz Truman na "solidnem jugu."

Za predsedniškega kandidata je bil imenovan J. Strom Thurmond, guverner južne Caroline, za podpredsedniškega pa Fielding L. Wright, guverner Mississippija.

Na shodu v birminghamskem mestnem avditoriju sta oba kandidata "nove četrte stranke" udarila po demokratski konvenciji, ki je bila zaključena pretekli teden in izjavila, da jugs ne bo nikoli izročil lokalne kontrole v zvezi z rasnimi vprašanji.

Nova kandidata nista govorila o svoji zmagi pri volitvah prihodnjega novembra, pač sta le zagrozila, da bosta demokratski stranki pokazala, da je "prava stranka na jugu."

"Uporni" demokrate so sprejeli tudi lastni program, v katerem so med ostalim izrazili svoje nasprotovanje programu za civilne pravice, ki je bil odobren na konvenciji v Filadelfiji.

Kampanjo bosta Wright in Thurmond vodila v šestnajstih državah.

Gromiko upa, da se ne bo vrnil

NEW YORK, 16. julija. — Sovjetski zastopnik zunanega ministra Andrej Gromiko je danes odpotoval v svojo domovino.

Gromiko, ki potuje z ladjo "Gripsholm", se je devet let nahajal v Zedinjenih državah in so mu to prve počitnice. Z njim potuje tudi njegova soproga ter dva otroka.

Časnikarji niso niti ob tej priliki pustili pri miru glavnega sovjetskega delegata pri organizaciji Združenih narodov, ampak so ga takoj obkrožili. Očividno nejevoljen je Gromiko odgovarjal časnikarjem, da ne bo dal nobenega intervjuja. Končno pa je popustil in na vprašanje časnikarjev, če je zadovoljen s svojim odhodom, je odgovoril:

"Da, zadovoljen sem." Glede vloge Z. N. je dejal, da bi organizacija absolutno morala uspeti. Potem pa je še enkrat izrazil up, da se ne bo več vrnil v Ameriko.

Gromika bo pri organizaciji Z. N. zamenjal Jakob Malik.

SEST AMERICANOV MED ZRTVAMI LETALSKE NESREČE

HONG KONG, 17. julija—V letalski nesreči, ki se je pripetila med Macao in Hong Kong, je bilo danes ubitih 25 oseb, med njimi šest Američanov in dva Kanadčana.

Edini potnik, ki je ostal pri življenju, je Kitajec iz Hong Konga Wong Yu, ki je skočil skozi okno, ko je veliko transportno letalo treščilo v morje. Pri skoku pa si je zlomil obe nogi.

Pismo imamo

V našem uradu imamo pismo za Mrs. Marijo Hrvatin, katere naslov je naveden kot 798 E. 99th St. Piše ji Vilhar Jožef, Studeno št. 44 pri Postojni.

Kitajska ljudska armada začela z veliko ofenzivo

NANKING, 18. julija. — Kitajska ljudska (komunistična) armada je začela v srednji in severno-vzhodni Kini z veliko ofenzivo proti silam kitajskega diktatorja Čiang-Kajšeka.

Komunistične sile so obkrožile glavno mesto province Šansi, Taiyuan, zavzele mesto Siangyang na reki Han in ogrozile nacionalistično bazo Su-chow.

Nacionalistično obrambo vodi sam generalisim Čiang Kajšek.

MUKDEN, 16. julija. — Iz nekega mandžurijskega urada sporočajo, da je bilo od 28. maja poslanih iz obleganega Mukdena 120,000 beguncev.

PEIPING, 18. julija. — Predstavnik vladne stranke je danes izjavil, da bodo kitajski časopisi in časnikarske agencije morale predložiti vesti, ki so jih same izbrale, centralni (vladni) časnikarski agenciji. Pristavil je, da "kitajski zakon jamči najširšo svobodo tiska, da pa ne dovoljuje neomejeno objavljanje vesti ali po komentarjev brez vpoštevanja lokalne varnosti in blaginje."

MONARHISTIČNE ZGUBE V BORBAH V GRČIJI

LONDON, 18. julija — Gerilska radio postaja "Svobodna Grčija" je včeraj naznanila, da so grške monarho-fašistične sile imele v prvem mesecu svoje ofenzive 6,554 izgubljenih mož, med njimi 2,064 ubitih.

GRŠKI MONARHISTI ZAVRGLI PREDLOG ZA MIR

LONDON, 18. julija — Radio postaja grških gerilcev je danes naznanila, da je atenska vlada ponovno zavrgla predloge gen. Markosa Vifiadesa za upostavitve miru v Grčiji.

Kot poroča jigoslovanska časnikarska agencija "Tanjug" je gerilska radio postaja javila, da so "atenski oblastniki naznanili, da bodo nadaljevali s svojo kriminalno vojno." Vlada je zavrgla predloge za "častni demokratski sporazum, ki bi grškemu ljudstvu zagotovil mir in red."

Predlog grškega gerilskega gen. Vifiadesa je zavrgel monarhistični premier Sofoulis. Toda gerilci opozarjajo, da njihovi predlogi za upostavitve miru niso bili podani zaradi šibkosti demokratske armade.

"Demokratska armada (gerilska) je močna in se jo ne more premagati. Zaradi tega je pripravljena sprejeti vsako častno poravnavo, toda je tudi pripravljena postaviti vsakega prodanega izdajalca na zatožni klop."

MEYERS VRZEN IZ ARMADE

WASHINGTON, 18. julija — Nekdanji major general v ameriški zračni sili Bennet E. Meyers je danes po štirih mesecih v zaporu bil vržen iz armadne službe.

Ukaz o odpustitvi Meyerja je podpisal predsednik Truman na osnovi posebne določbe vojnih zakonov, ki predvidevajo, da lahko predsednik odpusti iz armadne službe vsakega častnika, ki je bil po obsodbi tri mesece v zaporu.

Meyers je bil marca meseca zaradi raznih kriminalnih dejanj obsojen na 20 mesecev do pet let zapora.

Arabci ubogali ukaz Z.N. za podaljšanje premirja

Storili so to le pod "pritiskom" Varnostnega sveta in velikih sil

Arabske države so včeraj ukazale svojim četam, naj na vseh frontah Palestine prenehajo s streljanjem.

Toda kljub sprejetju ukaza Varnostnega sveta Z.N. za podaljšanje premirja, so Arabci vlili malo nade, da bo v Sveti deželi prišlo do stalnega miru.

Izraelska vlada je pred tem sprejela ukaz Varnostnega sveta in je pripravljena ubogati ga tako dolgo, dokler se ne bo našlo mirno rešitev palestinskega vprašanja.

Vest, da so Arabci pristali na podaljšanje premirja, je naznanil politični odbor Arabske lige v Beirutu. V svoji izjavi pa odbor priporoča Varnostnemu svetu, naj podvzame mere, da bi se na obeh straneh držali pogojev premirja. Odbor pravi, da so židje izrabili štiritedensko premirje in si v tem času preskrbeli artilerijo in letala.

Odbor arabske lige je opozoril, da so arabske čete pripravljene obnoviti borbo, ko bo to potrebno in dokler ne dosežejo svojega končnega cilja. Prenehanje streljanja pa smatrajo le za "vrzel v svetli vojni, ki se mora končati samo z zmago."

Premirje je sprejel tudi Egipt s separatno poslanico posredovalcu Z. N. grofu Bernadottu, transjordanski kralj Abdullah pa je naznanil, da je "modro privoliti (na premirje) pod pritiskom Varnostnega sveta in velikih sil."

V Jeruzalemu so obe strani prekršile pogoje premirja

V Jeruzalemu je že pred tem prišlo do premirja, toda obe strani se medsebojno obtožujeta, da sta prekršili pogoje premirja. Poročila pravijo, da je 30 ur po sprejetju ukaza Z. N. prišlo do streljanja, tekoma katerega je mnogo oseb bilo ubitih v židovskem delu mesta. Židje pa so takoj odgovorili z napadom na staro mesto, ki ga držijo Arabci.

Poslednje borbe, ki so se vršile pred podaljšanjem premirja, so bile posebno hude v severovzhodnem delu Galileje, kjer so sirijske čete zastoj vršile napade s tanki, artilerijo in pehoto, da bi izgnale izraelske čete, ki so pred nekaj dnevi zavzele to področje.

V borbah v Jeruzalemu so v teku zadnjega tedna bila hudo poškodovana razna sveta mesta.

LONDON, 18. julija — Albanska komunistična stranka je v četrtek označila napad na voditelja italijanskih komunistov Palmira Togliattija "za kriminalno delo imperialistov in njihovih notranjih agentov."

PARIZ, 18. julija — Francoska komunistična stranka je danes sklicala shod pariških delavcev, ki bodo jutri protestirali proti napadu na Togliattija in organizirali "obrambo republike proti imperializmu in vojnim hujskačem."

BEOGRAD, 18. julija — Glasilo jugoslovanske komunistične stranke "Borba" pravi, da želi Togliattiju hitro okrevanje in da je poskus, da se ga umori, v resnici bil naperjen proti "celi demokratski fronti."

SOFIJA, 18. julija — Bolgarski premier Dimitrov je v četrtek izjavil, da je vest o napadu na Togliattija sprejel z "globokim gnušanjem."

VATIKAN, 18. julija — Sv. oče je v četrtek obsodil nasilni napad na voditelja italijanskih komunistov in izrazil upanje, da bo Togliatti hitro in popolnoma okrevan in da bo napadalec pravično kaznovan.

SEJA PODRUŽNICE SANSa št. 106

Danes zvečer ob 8. uri se bo v Slovenskem društvenem domu na Recher Ave. vršila redna mesečna seja podružnice št. 106 SANSa.

Ker je to zadnja seja pred piknikom, ki se bo vršil 8. avgusta, so vsi zastopniki in člani vabljeni, da se seje udeležijo polnoštevilno.

Ker je to zadnja seja pred piknikom, ki se bo vršil 8. avgusta, so vsi zastopniki in člani vabljeni, da se seje udeležijo polnoštevilno.

"ENAKOPRAVNOST"

Owned and Published by
THE AMERICAN JUGOSLAV PRINTING & PUBLISHING CO.
8231 ST. CLAIR AVENUE CLEVELAND 3, OHIO

HENDERSON 5311-12

Issued Every Day Except Saturdays, Sundays and Holidays

SUBSCRIPTION RATES—(CENE NAROČNINI)

By Carrier and Mail in Cleveland and Out of Town:
(Po raznašalcu in po pošti v Clevelandu in izven mesta):
For One Year—(Za eno leto) \$8.50
For Six Months—(Za šest mesecev) 5.00
For Three Months—(Za tri mesece) 3.00

For Canada, Europe and Other Foreign Countries:
(Za Kanado, Evropo in druge inozemske države):
For One Year—(Za eno leto) \$10.00
For Six Months—(Za šest mesecev) 6.00
For Three Months—(Za tri mesece) 3.50

Entered as Second Class Matter April 26th, 1918 at the Post Office at Cleveland, Ohio, under the Act of Congress of March 3, 1879.

104

O NEKATERIH ZMOTAH NEZMOTLJIVO SIGURNIH UČENIKOV

I.

Na naš članek, v katerem smo podali nekaj misli ob priliki prihoda prevzvišenega škofa dr. Gregorija Rožmana "nezmotljivo sigurnega učenika katoliške resnice, preroka in voditelja naroda," je A.D. odgovorila z dne 13. julija pod izposojenim naslovom "Tako mineva slava sveta." Ta odgovor se je hudomušnemu newburškemu novičarju tako dopadel, da je pretekli petek poredno vzkliknil: "He, he, he. Prav rad bi vedel koliko časa se je 'E.' praskala za ušesi, ko je prebrala uvodni članek v Ameriški Domovini zadnji torek."

Res, kdo se ni bi praskal za ušesi? V tem odgovoru A.D. je povedano toliko zanimivih reči, da bi se pač lahko popraskal za ušesi sam newburški novičar.

Predno preidemo na analizo tega članka, naj še enkrat poudarimo, da te polemike, v kateri je navidezno centralna osebnost prevzvišeni dr. Rožman, ki se "začasno" nahaja v Chicagi, nismo začeli mi, ampak sama A.D., ki je dan pred prihodom nezmotljivo sigurnega učenca začela kvasiti nekaj o "novici, ob kateri bo urednikom Enakopravnosti in Prosvete postalo slabo." Drugi dan je to novico priobčila in še enkrat sarkastično vzkliknila: "Oj, Usoda, preveč si potipala tovariše v Ameriki naenkrat!" Iz vsega, kar smo posebej poudarili, je razvidno, da smo bili izzvanjani na to polemiko proti naši lastni volji. Izzivanje pa smo seveda sprejeli in ni nobenega dvoma, da bomo to zanimivo razpravo nadaljevali do konca. Moramo pa na veliko žalost A.D. opozoriti, da se bomo opirali zgolj na citate iz same A.D., kajti živimo v takšnih časih, da je boljše, če sama A.D. pove, kako prav za prav zadeve stojijo. Mi si bomo lastili le navadno in nedolžno pravico, da od časa do časa podvomimo v kakšno trditve nezmotljivo-sigurne A.D. ali pa opozorimo, kje se te trditve ne ujemajo z dejstvi. To seveda ne pomeni, da smo se "poskrili," kot to A.D. pravi že v začetku prvega stavka:

"Kakor če se prikaže orel nad piščeta in se ta poskrijejo, kamor morejo, tako je izginila tista ohla napredna mogočnost." ("Orel" je seveda sam prevzvišeni dr. Rožman, ki se je "prikazal" nad Ameriko, "piščeta" pa smo mi.)

Toda preidimo na analizo odgovora A.D. Glasilo domobrancev, beguncev in klerikalne reakcije prizna, da je dr. Rožman vodil svojo borbo v precej nerodnem času, ko sta Stalin in Tito bila ameriška zaveznika. Toda krivice ne vrača na dr. Rožmana, ampak na tedanje Rooseveltovo politiko. Tako pojasnjuje:

"Ko je bil škof Rožman v boju s komunizmom, je bilo zanj res nerodno ker tega v Ameriki, zlasti pa na Angleškem, niso razumeli, toda danes vedo, da je Rožman bil in je resničen ameriški prijatelj."

Danes ni samo dr. Rožman "resničen ameriški prijatelj," ampak so resnični ameriški prijatelji tudi drugi "borci proti komunizmu," za katere se nam nikoli ni sanjalo, da bodo "ameriški prijatelji." Naj samo omenimo, da so grški monarhisti, turški vojaški diktatorji, kitajski despoti, argentinski fašisti in celo španski fašisti "iskreni prijatelji Amerike." V letih po Rooseveltovi smrti je vse bilo postavljeno na glavo. Danes ni več Amerika arsenal demokracije, ampak arsenal reakcije celega sveta. Danes ni več Roosevelt med nami. Danes je tu Truman in njegova doktrina. Za časa Roosevelta so ljudje, ki so bili proti fašizmu, bili ameriški patrioti, danes pa se jih proglašajo za "subverzivne elemente." Toda kljub temu gledamo na vlogo dr. Rožmana v luči ameriške politike iz dobe druge svetovne vojne in ravno vsled tega trdimo, da takrat dr. Rožman ni mogel biti ne prijatelj Amerike in ne prijatelj zaveznikov, kajti če bi res bil, bi ga angleške oblasti prav gotovo v svoji "dvoreznosti" ne držale po vojni v Celovcu interniranega.

Omenili smo domobransko prisego lojalnosti Hitlerju. V zvezi s tem smo objavili besedilo te prisige kot je bilo priobčeno v ljubljanskem "Slovencu" z dne 21. aprila leta 1944. Mi seveda verujemo v avtentičnost te domobranske prisige in niti najmanj ne dvomimo, da so domobranci prisegli lojalnost Hitlerju. Kaj pa pravi o tej prisegi A.D.? Tako pove:

"O tisti domobranski prisegi smo, brez ozira na škofa, že pisali, da namreč tudi domobranci

Tudi naše umetnice uživajo priznanje in podporo

Težka in mnogokrat ponižujoča je bila v kapitalistični družbi stare Jugoslavije življenjska pot umetnikov in znanstvenikov, nič lažja in boljša kot delavcev in kmetov. Naša nova družbena stvarnost pa je znala dati vsem pozitivnim silam naše držube svoje polno priznanje. Kakor so tega priznanja vsak dan deležni prvi graditelji našega socializma, udarniki in novatorji iz vrst delavskega razreda, tako ga bodo odslej vse bolj prejemale tudi naši najboljši umetniki in znanstveniki, ki s svojim delom služijo svojemu ljudstvu.

Komite za kulturo in umetnost pri vladi Federativne ljudske republike Jugoslavije je v marcu 1948 razdelil vrsto nagrad umetnikom in znanstvenikom vseh ljudskih republik v priznanje za njihova najboljša dela, v priznanje uspehov v letu 1947. V istem mesecu je tudi ministrstvo prosvete Ljudske republike Slovenije razdelilo nekaj Prešernovih nagrad. Ob obeh prilikah je bilo nagrajenih tudi več umetnic za njihov doprinos k dvigu kulture in umetnosti naših narodov. Med drugimi so nagrade prejele:

Carla Jovanović

znana srbska umetnica, ima za seboj že 30 let naporega dela v gledališču. V tem času je doživela tako veliko težkih kakor tudi svetlih trenutkov, med katerimi je gotovo eden najpomembnejših sodelovanje v filmu "Slavica." Takole nam pripoveduje sama:

"Morala bi posedovati mnogo daru, da bi lahko izrazila vse, kar se je dogajalo v meni od tistega dne, ko so mi povedali, da sem angažirana. To je posebno poglavje v mojem igralškem ustvarjanju. Prišla sem 'z desk' na brezkraini podij filmskega prostora. Vendar lahko rečem, da me zaupanje v samo sebe ni nikoli zapustilo. Globoka vera, da ni besedilo v 'vlogi,' temveč v kolektivu, mi je dvigala duha. To je bil nov način dela. Reditelj, igralci, celotna reka tehničnih ljudi, vsi usmerjeni k jasnemu cilju, so me hkrati ter mi pomagali. Že prvi poizkusi so uspeli. Razvili so na sto in sto metrov filma. Bila sem vzneta. Privraket življenju sem gledala samo sebe: gibe, geste, mimiko. Nisem poznala utrujenosti. Zavedala sem se, da se pripravlja nekaj velikega: prvi film v novi Jugoslaviji! Z vsem svojim bistvom sem sodelovala pri tem velikem delu. Bila sem srečna. Doživela sem svoj največji dan."

Igralka Mira Danilova
Marsikatera igralska stvar

niso nikoli prisegli zvestobo Hitlerju samemu, ampak le, da se bodo skupno z nemško oboroženo silo borili proti komunizmu. In med tem dvojnimi je velik razloček!"

Gornje besede A.D., kljub temu, da se oteplje Hitlerja, so odprto priznanje, da so domobranci prisegli, da se "bodo skupno z nemško oboroženo silo borili proti komunizmu." Vrhovni poveljnik nacistične oborožene sile, je seveda bil Hitler. Naj ram pa A.D. pojasni, kje je ta "velik razloček," njene lastne verzije domobranske prisige lojalnosti nemški oboroženi sili? Res se je treba praskati za ušesi!

Ko smo na podlagi citata iz same A.D. ugotovili, da so domobranci bili nacistični kolaboratorji, ker so prisegli zvestobo nemški oboroženi sili, bomo lažje razumeli celo to borbo proti "komunizmu." Sovjetski zvezi, Titovi Osvobodilni fronti itd. v drugi svetovni vojni. Pošastno pa je dejstvo, da današnji "prijatelji Amerike" trdijo, da so tisti naši Slovenci, ki "obrekujejo domobrance," prevratni elementi, neljalni, itd., itd.! Ni čudo, da spričeh teh dejstev, ki jih sama potrjuje, A.D. zahteva od poštenih slovenskih katoličanov, "naj pokažejo škodljivcem vrata!" Kajti če bi katoliški Slovenci bili seznanjeni z dejstvom, da je danes A.D. med ostalimi tudi glasilo domobrancev, ki so samo "prisegli zvestobo nemški oboroženi sili," torej sovražniku Amerike, bi se pač marsikateri popraskal za ušesi!

(Konec jutri)

tevelike umetnice-igralke živi v našem spominu. Svoji zadnji Elmiri v Molièrovem "Tartuffu" pa je dala toliko umetniškega izraza, da je dosegla najvišje priznanje naše kulturne javnosti in prejela nagrado Komiteja za kulturo in umetnost pri vladi Federativne ljudske republike Jugoslavije.

Mira je igralka močne dramske sile in elementarnosti. Z veliko sposobnostjo se zna ziveti v najrazličnejše ženske značaje. Njena odlika je tudi v tem, da obvlada zelo širok repertoar. Od nešteti njenih kreacij se predvsem spominjamo temperamentne Dorine iz "Tartuffa," krepke in zdrave "Zupanove Micke," preprostega, zanesenega borbenega dekleta v Shawovi "Sveti Ivani," elegantne, že propadajoče Laure v Krležini "Agoniji," nesrečne meščanke "Vide Grantove."

Dokaz njene ustvarjalnosti pa sta predvsem dve, med seboj zelo različni vlogi iz zadnjih let, obe zaigrani z enako prepričljivostjo, in sicer: mati v istoimenski Čapkovi drami in Elmira v "Tartuffu." Dočim je pokazala v "Materi" tragiko materinske ljubezni dramatično, zrelo in doživeto, je bila spet njena Elmira, ki smo jo gledali kmalu nato, zaigrana s tolikšno komedijsko lahkotnostjo, s takšnim šarmom in tako svetskostjo, da smo bili presenečeni.

Tako na odru, za odrom, z nami in povsod pa je Mira zelo kulturna, skromen in dober človek. Predvsem ljubi svoj poklic, o katerem pravi, da bi brez njega ne mogla živeti, da je čudovit, četudi težak. Kajti ni lahko nositi v sebi usode tolikih žena, ki jih podoživlja v igri in v njih tudi živi. Sama pravi, da se čisto s strahom vpraša: "Kaj pa sem prav za prav jaz?" To bomo povedali pa mi, njeni sodelavci: "Mira Danilova je prava igralka, s tenkim posluhom za sočloveka—saj bi sicer ne mogla razumeti, še manj predstavljati tolikih različnih značajev, ki jih je že igrala. Kar pa je najvažnejše—Mira je vseskozi dober tovariš, saj smo jo prav zato izbrali za delavskega zaupnika v našem sindikatu."

Beogradska violinistka Marija Mihailović

je znana srbska umetnica, ki stalno koncertira doma in v inozemstvu in je imela povsod velike uspehe. Pred leti je koncertirala s svojo sestro tudi v Ljubljani. Pred kratkim pa je v Ljubljani izvajala tudi koncert za violino in orkester srbskega avtorja Rajčiča, kjer je doživela velik uspeh.

Irena Kolesar
skromno zagrebško dekletce ni

nikoli sanjalo o slavi, umetnosti in odru. Saj je bila delavka, ki je živela od žlice do ust, kot pravimo. Šele partizanska borba je napravila iz nje igralko in ji omogočila, da je razvila vse svoje sposobnosti in postala prava ljudska umetnica.

Bilo je leta 1943. Narod žumberka se je dvignil. Ustaši so drhteli pred slavno osmo proletarsko brigado, v kateri se je borila tudi Irena. Med borci sta se nahajala poklicna igralka, ki sta iskala igralske talente, da bi dobila brigada svoje gledališče. Nekoč sta odkrila dekletce veselih oči in plahega pogleda. Lice ji je počrnelo od sonca in vetra.

"Ta bi bila pripravljena," sta menila igralka in odšla h komandirju. Dekletce je prišlo v "komisijo." Začudene oči so izpraševale: "Za kaj vam neki bom?" Ko ji je komandir razložil, kaj hočejo od nje, je odgovorila:

"Dobro, če je potrebno, bom igralka, meni je vseeno!"

Ko je stopila privraket na "deske, ki pomenijo življenje," je zmagala. Po zlomu fašistične Italije je nastopila v Črnoljui, kamor je odšla njena brigada. Dajali so Nušića. Tu je doživela prvi večji uspeh. V pravem gledališču, to se pravi pod streho, z lučmi, obleko in šminko, pa je nastopila v Topuski, kjer se je pripravljala kongres hrvatskih partizanov. Takrat je padla odločitev, da se bo Irena popolnoma posvetila gledališču.

Po osvoboditvi, ko je na osvobojenem ozemlju odigrala nešteto glavnih vlog, je dospela v Zagreb. Toda ne kot neznanu dekletce iz predmestja, temveč kot igralka, ki stoji na pragu umetniške slave. Kmalu si je osvojila zagrebško občinstvo. Z glavnimi vlogi, ki jo je odigrala v filmu "Slavica," je postala prava narodna umetnica.

Vika Podgorska

po rodu Slovenka, je začela nastopati v mariborskem gledališču. Leta 1921 je prišla v Zagreb, kjer je s svojo umetnostjo iznenadila vse ljubitelje gledališča. Igrala je vlogo za vlogo in nihče si ni bil na jasnem, v kateri je močnejša. Lastna sta ji najnežnejši in najfinejši ton, kakor tudi prava dramatična sila tragedije. Zato prepričuje gledalce tako v prisrčnih kakor tudi v težkih, bolesti polnih trenutkih. Za njo ne moremo reči, da je izrazita tragedinja, kaj šele, da je igralka, ki se suho zivji v različne probleme. Ona je umetnica v pravem pomenu besede. Njeno dolgoletno delovanje je kronano z velikimi uspehi.

Vedno je igrala velike in težke vloge, eden njenih največjih uspehov pa je bila Shawova "Sveta Ivana." Najgloblje kreacije je ustvarila v delih Dostojevskega in Gorkgea, v Shakespearovi Kleopatri, v Porciji (Beneški trgovec), v Arijeli (Nevhta). Mnogim domačim avtorjem je s svojim ustvarjalnim sodelovanjem pripomogla do velikih uspehov. Sem spada njena najpomembnejša vloga Lavre v Krleževi "Agoniji." S to vlogo je odprla pogled v bogato in neizčrpno zakladnico svoje umetniške ustvarjalnosti.

Mila Dimitrijević

ena najstarejših zagrebških igralk, je začela igrati že leta 1891, že od leta 1894 pa je članica zagrebške drame. Je prva velika igralka na Hrvaškem, ki je zastopala izrazito realistični stil. Njen realizem je prišel do svojega pravega izraza v dramah ruskih pisateljev Gogolja, Tolstoja ter Gorkgea. V domači komediji je igrala s posebnim humorjem tipe malomeščank.

Zlata Gjungenjac

Splošno priznana operna pevkica je prejela od Komiteja za

kulturo in umetnost drugo nagrado za vlogo Jenufe v istoimenski Janačkovi operi.

Plesalka Pia Mlakar

O svojem delu je ob priliki napisala med drugim:

"Srce mi je narekovalo ta poklic. Že do detinstva sem imela veselje do plesnega giba, ali kako daleč in kako nedosegljivo mi je bilo takrat gledališče! Sedaj pa je moj sleherni dan baletna dvorana, oder, gledališče, balet. Sveto spoštovanje do umetnosti pa mi je ostalo še do danes."

Božena Kraljeva

predstavlja novo generacijo zagrebške drame. Že v začetku svoje kariere je z izrednim uspehom obvladala prve težkoče, ki jih nalagajo vloge Ofelije, Julije, Roksane in Alcestis. Poslednje velike uspehe je dosegla v vlogah Desdemone in Ane Karenine. Božena Kraljeva je ena najboljših hrvaških recitatork lirčne poezije.

Margareta Froman

se je rodila v Moskvi, kjer je nastopala kot prva plesalka v tamošnjem velikem opernem gledališču. Čim je dospela v Zagreb, je bilo njeno prvo delo, da je organizirala balet. Nastopala je kot prva plesalka in delovala kot rediteljica baleta ter opere. Plesala in režirala je dela velikih ruskih avtorjev: Rimski-Korsakova, Balakirjeva, Stravinskiga, Erckofjeva ter Debussyja. Od domačih komponistov pa se je lotila Baranovića, Lhotke, Šafranek-Kavanića in drugih. Njeno bogato umetniško izkustvo je v veliki meri doprineslo k sijajnemu razvoju zagrebškega gledališča.

Operna pevkica Valerija Heybalova

je bila od Komiteja za kulturo in umetnost nagrajena za vlogo Rosine v Mozartovi "Figarovi svatbi." To pevko s probnim svežim in prožnim glasom odlikujejo izredna muzikalnost, igralska darovitost in visoko tehnično znanje. Z veliko sposobnostjo prikazuje na odru najrazličnejše značaje, doslej je pela nad 30 glavnih vlog v slavni operah Mozarta, Beethovna, Wagnerja, Verdija, Puccinija, Masseneta, Gounoda, D'Alberta, Čajkovskega, Borodina, Smetane, Dvoraka Janačka, Gotovca in drugih.

Največje uspehe je doživela v vlogah Aide, Madame Butterfly, Donne Ane, grofice Rosine, Thaisu, Myrtoclu (Mrtve oči), Tatjane, Rusalke, Fidelia in Jenufe. Veliko pevko odlikujejo resnoba in vestnost v poklicu in doslednost prizadevanja, doseči v svoji umetnosti vrhunec. Valerija Heybalova je angažirana pri Narodnem pozorišču v Beogradu, pogodbeno pa gostuje v Ljubljani.

Dragica Martinis

prvakinja zagrebške opere, se je

Uncle Sam Says

Graduation days are now over and millions of youngsters are enjoying that annual summertime vacation. Now is the time for you parents to give serious consideration to their future education. Thousands of students will enter high school or college this fall with no financial worries. Their parents started buying Bonds early and with maturity these Bonds are now yielding \$4 for every \$3 invested. You know Savings Bonds yield a good profit at no risk to the principal. U. S. Treasury Department

rodila v Petrinji, v siromašni družini. Že kot učenka je nastopila na dijaških prireditvah, kjer je prvokrat spoznala, da je ustvarjena za gledališče. Prvi pouk iz petja je prejela v Ciril-Metodovem zboru. Njen glas je vzbudil pozornost in dali so ji prve solo partije. Šele potem se je začela učiti. Kmalu je s svojim zvonkim sopranom osvojila poslušalce in iz neznane dekleta se je razvila prvakinja zagrebške opere.

Pianistka Dora Gušić

seznanja zagrebško občinstvo z največjimi glasbenimi deli svetovnih skladateljev. Študirala je v Zagrebu in v Parizu. Vse njeno življenje je zapisano muziki. Neprestano stremi za tem, da bi v ljudeh zbudila občutek za vse, kar je v glasbi lepega in resničnega. Do danes je priredila 19 solističnih koncertov. V Zagrebu jih je imela 11, v Lisaboni in Pragi je nastopila dvakrat, v Parizu, Budimpešti, Brnu, Beogradu in Splitu pa enkrat. Odigrala je skupno z orkestrom 11 klavirskih koncertov, priredila osem koncertov komorne muzike in sodelovala pri 27 radijskih oddajah doma in v inozemstvu.

Marijana Radev

altistka zagrebške opere, je umetnica visokih kvalit. Začela je peti pred desetimi leti. Študirala je doma, v Rimu in v Trstu. Njene najbolj priljubljene opere, v katerih je doživela največje priznanje, so Carmen, Aida, Trubadur in Werther.

Lansko leto je priredila dva uspešna koncerta v Zagrebu in Beogradu. Kritika ju šteje med najboljše v sezoni. Pela je naše, ruske in španske pesmi ter doživela izreden uspeh.

Plesalka Ana Roje

je začela kot samouk. Ko je dospela tako daleč, da so se ji odprla vrata splitskega gledališča, je že s prvim nastopom doživela lep uspeh. Mesto Split ji je dodelilo štipendijo. Napotila se je v Zagreb, od tam v Beograd, potem pa v inozemstvo, kjer je nastopala na velikih odrih Berlina, Pariza ter Londona. Od tam je odšla na turnejo v Avstralijo in Novo Zelandijo. Povsod je žela velike uspehe. Ko se je vrnila v domovino, je že uživala sloves velike plesalke. Prevzela je vodstvo baletnega kolektiva. Med vojno je zapustila gledališče ter se ponovno lotila dela šele po osvoboditvi. Danes je na čelu zagrebškega baleta. Izreden uspeh je dosegla v baletni kreaciji "Bahčisarajska fontana."

Ljubica Sokić

mlada srbska slikarica, je prejela drugo nagrado za sliko "Pejsaž iz okolice Cetinja."

Ponatis iz mesečnika "Naša žena"

Napredni slovenski časopisi v Ameriki zagovarjajo interese našega delavca. Brez podpore upradne in zavedne javnosti bi njih obstoj ne bil mogoč. Pripevajte tudi sedaj za njih obrambo!

Zastopniki "Enakopravnosti"

Za st. clairsko okrožje:

JOHN RENKO
1016 E. 76th St.

Za collinwoodsko in euclidsko okrožje:

JOHN STEBLAJ
775 East 236 St.
REDWOOD 4457

Za newburško okrožje:

FRANK RENKO
11101 Revere Ave.
DIAMOND 8029

M. Njin:

PRIRODA IN LJUDJE

OSMA POVEŠT
ODKRIVANJE PODZEMELJSKIH ZAKLADOV

Gore in ljudje

Gradivo in pogonsko silo, ki jo potrebujemo za preobrazbo prirode, bomo poiskali v prirodi sami. Naj gora preobraza goro za nas in reka reko.

Nasla naloga je, poveljevati velikanom. Ti bodo sami opravili vse delo za nas: pridobivali rudo, topili kovine iz rud, kovali orodja iz kovin, gradili iz skal jezove in poslopja.

Velikani, ki jih hočemo prisiliti k delu, so milijonkrat večji in močnejši od nas.

Clovek ni posebno veliko bitje.

Kdor je bil kdaj v gorah, je čutil, kako majhen je v primeri z goro. Gora leži kakor medved na trebuhu z iztegnjenimi, kosmatimi šapami—z gozdovi poraslimi predgorji. Clovek bi mislil, da pač ni tako daleč od šape do ramena, od ramena do pleše na skalnatem hrbtu; a poskusi enkrat priti nanjo! Dolge ure boš lezel po šapi do ramena, dolge ure po ramenu do hrbta. Videti je, da je vse blizu, drugo tik drugega, da je malenkost priti na pobočje sosedne gore. A to je le videz.

Laziš ko mravlja, okoli tebe pa se dvigajo skalnati hribi in se križajo šape. Oblaki se podijo med skalnatimi telesi, zdaj obtičijo v njihovem kožuhi, zdaj se raztrgajo na kose in obvisijo kot cunje na skalnatih obronkih.

To so gore. Pa reke? Kako velikanska bi bila videti Volga, če bi jo lahko pogledali vso hkrati, kakor lahko vidimo gore, če bi lahko z enim samim pogledom objeli ves njen tok in vse njene pritoke sredi gozdov in step!

In to velikanko sedaj potrebujemo. Nadeji ji hočemo zaprego iz nasipov in jezov, pogonati hočemo vodo v tesne in temne cevi, v blazno vrteče se turbine. Rebrni kamnitih grmad hočemo razstreliti z dinamitom in jih prebiti s kovino, ki jo bomo poiskali v prav tej gori.

Kadar delamo vsi skupaj po enotni zamisli, smo tudi mi veliki.

Razgovarjati se hočemo z

gorskimi in vodnimi velikanom kot višji z nižjimi, kot zmagovalci s premaganci.

Kako najdemo zaklad

Vsako leto potrebujemo več rude.

Kje naj jo iščemo in kako?

Rudo lahko najdemo slučajno, kakor najdemo izgubljeno denarnico na ulici. Tak primer je bil na Uralu. Veter je bil prevrnil veliko drevo s koreninami vred in med temi so našli kmetje nekaj smaragdov. Tako smo odkrili najdišča uralskih smaragdov.

Več ko enkrat se je zgodilo, da sta lopata delavca, ki je odkopal zemljo, in kmetov pluj po naključju opravila delo geologov raziskovalnih aparatov. Toda ali se lahko zanašamo na naključje? Denarnico najdeš takrat, kadar je ne pričakuješ. Poskusi enkrat nalašč iskati denarnico na ulici! Iskal jo boš lahko tri leta in se boš vrnil domov s praznimi rokami.

Tu pa ne gre za ulico, marveč za velikansko deželo. Njene ravnine in gore se razprostirajo na tisoče kilometrov daleč. Razpošlji raziskovalcev, kolikor hočeš—izgubili se bodo sredi gozdov, polj in močvirij.

Potrebovali bi več stoletij in na tisoče raziskovalcev, če bi hoteli preiskati in prebrskati vso deželo korak za korakom. Naša dežela nikakor še ni proučena. Tik nas v leningrajski pokrajini so kraji, ki so manj raziskani kakor osrednja Afrika. O tem so razpravljali leta 1931 na jesenskem zasedanju Akademije znanosti.

Pred nedavnim, leta 1930, so naleteli raziskovalci na polotoku Koli, tam, kjer so zemljevidi kazali močvirne nižine, na visoke gore. To ni daleč od Leningrada. Kaj pa naj rečemo o Sibiriji, o srednjeazijskih pustinja!

Ne, tu se ne smemo zanašati na srečo, na naključje. Čas ne čaka. Rudo potrebujemo zdaj, ne šele čez stoletja. Iskati jo moramo torej po nekem načrtu, vnaprej moramo vedeti, kje lahko najdemo železo, baker, kosit in kje jih ne moremo najti.

Stroje gradimo po načrtu: toliko in toliko strojev na leto. Tudi kovino za stroje topimo iz

rude po načrtu. Da, tudi rudo za pridobivanje kovine koplje po načrtu. Če pa je tako, potem moramo tudi rudo iskati po načrtu.

Ruda je za nas dragocen zaklad. Ali pa imajo lahko načrt iskanci zakladov?

(Dalje prihodnjik)

A. Kannunikov:

Vojna v Palestini

Angleško ministrstvo za kolonije in zunanje ministrstvo sta 13. maja skupno proglasila, da se je končal britanski mandat v Palestini. Naslednji dan je židovski nacionalni svet v Tel-Avivu na podlagi sklepa Združenih narodov z dne 29. novembra lani, po katerem se razdeli Palestina, proglasil ustanovitev neodvisne židovske države Izrael. Od trenutka svojega nastanka je bila nova država prisiljena bojevati se v obrambni vojni proti rednim armadam arabskih dežel, ki so vdrele v Palestino.

Vojske Transjordanije, Egipta, Libanona, Sirije, Iraka in Saudove Arabije so 15. maja prekorale palestinske meje in začele vojno proti državi Izrael. Te armade so se takoj združile z bataljoni arabske transjordanke legije, ki so že prej prekorale palestinske meje in ki so bili v sestavi britanske vojske. Združile so se pa tudi s tako imenovano armado za osvoboditev Palestine.

Vse arabske armade so vdrele na palestinsko ozemlje skoraj ob enem in istem času. Toda iniciativa za razvoj vojnih operacij je imela arabska transjordanke legija. Le-ta je prva prekorala vzhodno palestinsko mejo ter se usmerila proti Jeruzalemu in Tel-Avivu. V Jeruzalemu je prišlo do uličnih bojev že 15. maja. Arabska legija obstreljuje s topovi Jeruzalem. Židovska vojska je ujela dva angleška oficirja, ki sta poveljevala pri obstreljevanju mesta.

Druga kolona arabske legije, ki je prodirala proti Tel-Avivu se je pri Ramlu in Lidi združila z egiptsko vojsko. Egiptska vojska, ki se ji je 17. maja pridružila vojska Saudove Arabije, je začela nastopati iz Sinajske puščave. Egiptska vojska je bila v prvi bitki pod Niranom, na skrajnem jugu Palestine, premagana in prisiljena umakniti se 15 kilometrov. Egiptsko poveljstvo je poslalo na to področje letalstvo ter s tem popravilo položaj. Odredilo je, naj vojska naglo napreduje na sever in med potjo trebi mirno židovsko prebivalstvo. V komunikaciji, ki ga je 15. maja v Kairu izdalo egiptsko vojno ministrstvo, je rečeno:

"Ko je židovsko naselje Dargur zavrnilo poziv, naj se predaga je egiptska vojska popolnoma uničila in pobila njegovo prebivalstvo."

Egiptska vojska, ki je prodirala vzdolž obale Sredozemskega morja, je 15. maja zasedla mesto in pristanišče Gazo, 17. maja je pa bila 70 kilometrov od Jafe in Tel-Aviva, ki ju drži armada "Hagana."

Transjordanke, egiptska in Saudova vojska so se na področju Jafa-Tel-Aviv-Lida spopadle z glavnimi židovskimi silami, ki so imele artilerijo in tanke. V vojnih operacijah arabskih vojsk sodeluje razen topništva in oklepnikov tudi letalstvo. Egiptska letala po večkrat na dan bombardirajo Tel-Aviv. Židovsko letalstvo je na to odgovorilo 18. maja z letalskim napadom na letališče Heliopolis v Kairu.

Velike bitke so se razvile tudi na področju libanonskih, sirjskih in iraških vojsk, ki so vdrele v Palestino od severa in severovzhoda. Libanonska in sirjska vojska sta bili že v prvih spopadih z židovskimi oddelki hudo

tepeni. Po treh dnevni bojih je židovska vojska 18. maja zasedla mesto Akir in ujela dva tisoč libanonskih in sirjskih vojakov. Po padcu tega mesta je v rokah "Hagane" vsa severna obala, razen širše okolice haifškega pristanišča, ki ga zasedajo angleški vojaški oddelki z očitnim namenom, sodelovati v operacijah arabskih vojsk.

Dne 16. maja je židovski oddelki prodrli 12 kilometrov na libanonsko ozemlje in razdelal most čez reko Litani, zahodno od Merga-Aiouna, na cesti, ki drži v severno Palestino. Potemtakem libanonski vojski ni pomagalo niti roože, ki je 19. aprila dospelo iz Zedinjenih držav Amerike v bejrutsko pristanišče z ameriškim parnikom "Oxford."

Oddelki sirjske armade, ki prodira proti Safedu, so se pridružili iraški vojski in se vojskujejo južno od Tiberijskega jezera. Iraška vojska, ki ima mnogo oklepnikov, artilerijo in letalstvo, je zavzela največjo palestinsko elektrarno Rotenberg ob Jordanu (med mestom Bejsan in Tiberijskim jezerom) ter se bojuje za sosedna naselja ob elektrarni.

Cenijo, da so arabske armade, ki so spočetka vdrele v Palestino, šteje 60.000 vojakov. K temu je treba prišteti 3.000 vojakov arabske legije, ki je bila že prej v Palestini, in do 20.000 "prostovoljcev" "armade za osvoboditev Palestine." Le-te so nabrali v raznih arabskih deželah iz vrst pristašev reakcionarnih in polfašističnih organizacij "Muslimansko bratstvo," "Bratje svobode," "Mladi Egipt," "Libanonska falanga" itd. V arabskih oddelkih je nekaj hitlerjevcev, vojakov Andersove armade in turških oficirjev.

Oborožene sile države Izrael pa zastopa armada "Hagana," ki šteje po podatkih anglo-ameriškega tiska 80.000 do 100.000 vojakov. Vsteti so tudi edini oddelki "Palma," ki so si med drugo svetovno vojno pridobili izkušnje v vrstah angleških "komandosov." S "Hagano" sodelujejo oddelki "Irgun cvei leumi" (Nacionalna vojaška or-

(Dalje na 4. strani)

Društveni koledar

JULIJA

24. julija, sobota. — Piknik krožka št. 1 Progresivnih Slovenk na farmi SNPJ

25. julija, nedelja. — Piknik društva Comrades št. 566 SNPJ na farmi SNPJ

27. junija, nedelja. — Društvo Euclid št. 29 SDZ priredi piknik na Zgoncovi farmi v Wiloughby, O.

AVGUSTA

1. avgusta, nedelja. — Piknik društva "Utopians" št. 604 SNPJ na farmi SNPJ

8. avgusta, nedelja. — Piknik Clevelandke federacije SNPJ na farmi SNPJ

8. avgusta, nedelja. — Piknik podr. št. 106 SANSa na prostori SDD na Recher Ave.

14. avgusta, sobota. — Piknik Veterans of Foreign Wars na farmi SNPJ

15. avgusta, nedelja. — Piknik društva Napredne Slovence št. 137 SNPJ na farmi SNPJ

21. avgusta, sobota. — Piknik društva Utopians št. 604 SNPJ na farmi SNPJ

22. avgusta, nedelja. — Piknik društva Cleveland št. 126 SNPJ na farmi SNPJ

29. avgusta, nedelja. — Piknik farmskega odbora na farmi SNPJ

SEPTEMBRA

5. septembra, nedelja. — Ples krožka št. 7 Prog. Slovenk v SDD, Waterloo Rd.

5. septembra, nedelja. — Piknik društva Svoboda št. 748 SNPJ in krožka št. 1 Progresivnih Slovenk na farmi SNPJ

12. septembra, nedelja. — Koncert pevskega zbora "Šlavulj" v SDD, Waterloo Rd.

19. sept., nedelja. — Ples dru-

štva "Strivers" HBZ v SDD, Waterloo Rd.

26. sept., nedelja. — Ples društva "Betsy Ross" št. 186 ABZ v SDD, Waterloo Rd.

26. septembra, nedelja. — Piknik zbora "Triglav" na prostori Doma zapadnih Slovencev, Denison Ave.

OKTOBRA

2. oktobra, sobota. — Veselica društva Vipavski raj št. 312 SNPJ v Slov. domu na Holmes Ave.

3. oktobra, nedelja. — Igra SDD na Recher Ave.

3. oktobra, nedelja. — Ples društva "Washington" št. 32 ZSZ v SDD, Waterloo Rd.

10. oktobra, nedelja. — Ples društva "Združene Slovence" št. 23 SDZ v SDD, Waterloo Road

10. oktobra, nedelja. — Plesna veselica krožka št. 3 Prog. Slovenk v SDD na Recher Avenue.

16. oktobra, sobota. — Proslava 10-letnice podr. št. 3 SMZ v Slov. domu na Holmes Ave.

17. oktobra, nedelja. — Igra dram. društva "Anton Verovšek" v SDD, Waterloo Rd.

23. oktobra, sobota. — Društvo "Cvetiči Noble" št. 450 SNPJ priredi plesno veselico v SDD na Recher Ave.

24. oktobra, nedelja. — Ples društva "Waterloo Grove" št. 110 WC v SDD, Waterloo Rd.

31. oktobra, nedelja. — Prireditelji krožka št. 1 Prog. Slovenk v SDD, Waterloo Rd.

NOVEMBRA

7. novembra, nedelja. — Ples društva "Strugglers" št. 614 SNPJ v SDD, Waterloo Rd.

7. novembra, nedelja. — Koncert Glasbene Matice v SND, na St. Clair Ave.

14. nov., nedelja. — Prireditelji Slov. združne zveze v SDD, Waterloo Rd.

21. nov., nedelja. — Koncert pevskega zbora "Jadran" v SDD, Waterloo Rd.

21. novembra, nedelja. — Prireditelji podr. št. 106 SANSa v SDD na Recher Ave. —

28. nov. nedelja. — Prireditelji podr. št. 48 SANSa v SDD, Waterloo Rd.

DECEMBRA

5. decembra, nedelja. — Ples društva "Združeni bratje" št. 26 SNPJ v SDD, Waterloo Rd.

5. decembra, nedelja. — Plesna veselica Gospodinskega kluba SDD na Recher Ave.

12. decembra, nedelja. — Prireditelji Mlad. pev. zbora SDD na Waterloo Rd.

19. decembra, nedelja. — Ples društva "Waterloo Camp" št.

281 WOW v SDD, Waterloo Road

25. decembra, sobota. — Ples Soc. kluba št. 49 JSZ v SDD, Waterloo Rd.

31. decembra, petek. — Silvestrov večer pevskega zbora "Jadran" v SDD, Waterloo Rd.

31. decembra, petek. — Silvestrov večer Klubu društev SDD na Recher Ave.

JANUARJA — 1949

16. januarja, nedelja. — Igra dram. društva Naša zvezda v SDD, Recher Ave.

New Words For The Anniversary Song

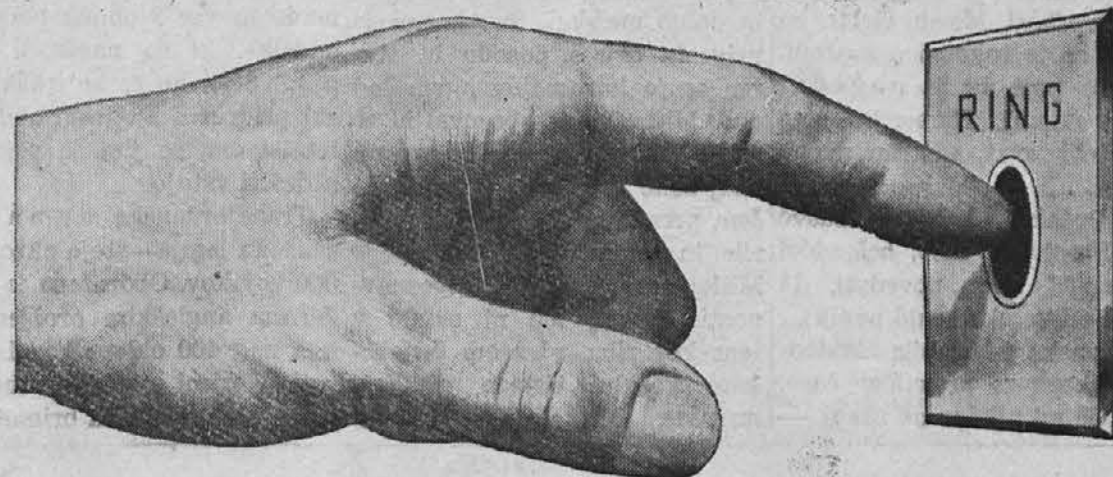

There's a real silver lining in this couple's fifth anniversary picture, for their gleaming silver is the new official gift for the fifth milestone.

Tie a string around your finger for that wedding anniversary that's coming up — but first get up-to-date on the appropriate gift. The Jewelry Industry Council, after two years of research, has issued a new official anniversary list as a boon to the country's 36,000,000 married couples. "Making dreams come true sooner" is the way they put it, for their research showed that during the early married years gifts that will help furnish the house are most appropriate. When the couple is established, the children growing up so mother and father can go out more frequently, the anniversary gifts take on a more personal nature.

A sample? Well, the first few anniversaries include such useful suggestions as clocks, china, crystal, electrical appliances (not all jewelry, you see), silverware, wood, desk equipment, linen and lace, and leather goods. From the tenth anniversary on, the appropriate gifts include jewelry, gems, even furs. It's still gold for the fiftieth wedding anniversary and diamonds shine on the 10th as well as the 60th jubilee.

The new official list is outlined in a little booklet you can get at any jewelry store. Say "Happy anniversary" — but say it right!

It's for you!

SOMETIME in the very near future, a finger will press your doorbell.

The ring will be for you, in more than one sense of the word.

For the doorbell ringer will be a volunteer representative of the U.S. Treasury, aiding the Security Drive to increase automatic buying of U.S. Security Bonds.

For your future, for your security, he will urge you to sign up for one of the two painless, easy, and systematic plans for putting part of your income—regularly—into U.S. Security Bonds.

One is the Payroll Savings Plan, for people on wages or salary. The other is the Bond-A-Month Plan, for those not on payrolls but who have a checking account in a bank.

In all fairness to yourself, you should welcome this man... and listen to him well. He is offering you peace of mind—the peace of mind that can only come from regular saving for the needs and wants of the future.

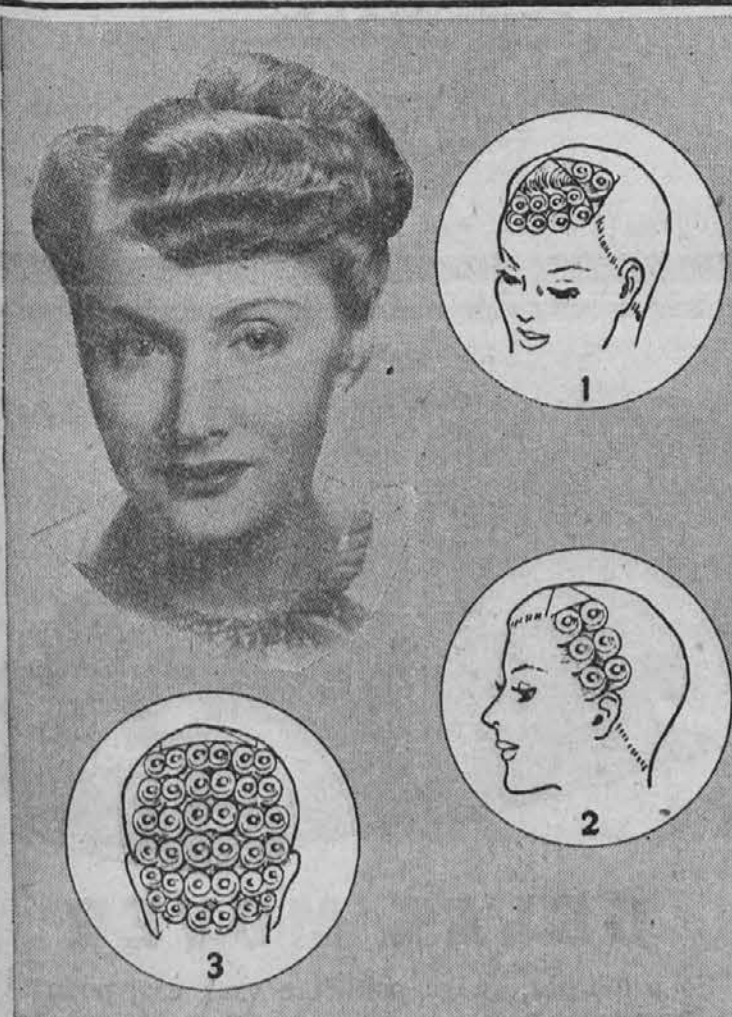

AMERICA'S SECURITY IS YOUR SECURITY!

ENAKOPRAVNOST

This is an official U. S. Treasury advertisement—prepared under auspices of Treasury Department and Advertising Council.

Hair beauty secrets... by Toni

This charming coiffure is perfect for the pear shaped face. The soft half halo effect of the bangs gives just the right balance—and what's more, it's easy to care for, easy to set yourself at home. The back hair should be shoulder length, and the bangs should be tapered to about 6 inches. To dress: top pin curls are waved into bangs (1) and the two identical side sections are brushed into rolls (2). Back and the two vertical rows, alternate left and right, and when brushed out, they are swirled up the back and anchored with combs. (3) Of course, a good natural looking permanent is a necessity to keep this hair-do attractive.

MIHAIL ŠOLOHOV

TIHI DON

DRUGA KNJIGA

(Nadaljevanje)

Pantelej Prokofjevič je do konca poslušal pristava, zaprosil za dovoljenje, da bi smel oditi domov, in obljubil, da bo še tisti dan prinesel denar. Iz gostilne jo je mahnil naravnost k svatu Koršunovu. Na trgu se je srečal s samorokim Aleškom Šamiljem.

— Šepaš, Prokofjevič? — ga je pozdravil Šamilj.

— Pomalem.

— Ali te daleč nese vrage?

— K svatu. Majhen opravke.

— O! Pri njih, brat, je pa veselje. Nisi slišal? Sinko Mirona Grigorčiča je prišel z bojišča.

Njihov Mitka je prišel, pravijo.

— Eja?

— Slišal sem tako zvoniti, — je dejal Šamilj, trzil z licem in očesom, vzela tobačnico in stopil k Panteleju Prokofjeviču.

— Daj, pokadiva, stric! Papirček dam jaz, ti daj tobak.

Ko sta prižgala, je Pantelej Prokofjevič omeceval: ali naj gre ali ne; konec koncev se je odločil iti, poslovil se je od enorokega in odšantal dalje.

— Mitka ima tudi križec! Mislili tvoja sinova dohiteti. Zda je v naši vasi teh viteзов kakov vrabeč v prosu! — je vpil Šamilj za njim.

Pantelej Prokofjevič je počasi prišel na konec vasi; ozrl se je v okna Koršunovlje bajte in odšantal k lesi. Nasproti mu je prišel sam svat. Pegavi obraz starega Koršunova je bil kakor umit od veselja, videti je bil ne samo čistjši, ampak tudi ne tako smolen.

— Si slišal o našem veselju?

— je vprašal Miron Grigorjevič, ko se je rokoval s svatom.

— Po poti mi je povedal Aleška Šamilj. Namenjen sem bil k tebi, svat, zastran druge zadeve...

— Počakaj, kakšne zadeve neki! Stopiva v hišo, boš videl vojaka. Moram povedati, da smo se od veselja malo napili...

Moja ženska je hranila steklenko carskega za praznične čase.

— Nič mi nikdar ne pravi, —

je plal z nosnicami grbastega nosa Pantelej Prokofjevič in se smejal: — že od daleč sem za duhal!

Miron Grigorjevič je odprl vrata in spustil svata naprej. Ta je stopil čez prag in takoj zagledal Mitka, ki je sedel za mizo na sprednjem koncu.

— Vidiš ga, našega vojaka!

— je jokaje vzkliknil ded Grigorčiča in se naslonil na rame Mitku, ki je vstal.

— No, pozdravljen, kozak!

Pantelej Prokofjevič je podržal dolgo Mitkovo roko, stopil za korak nazaj, se čudil in ga gledal.

— Kaj gledate, svat? — je hripavo zabasiral Mitka in se zasmejal.

— Gledam — in občudujem: pospremlil sem vaju z Griškom k vojakom, bila sta otroka, pa zdaj pogled... kozak, kakor nalašč za atamanski polk!

Lukiničeva je z objokanimi očmi gledala sina, nalivala v posodo žganje in, ker ni nič videla, je polivala zraven.

— Ti, neroda! Tako dobroto polivaš! — je zavpil nanjo Miron Grigorjevič.

— Na vaše zdravje, tebi, Mitriji Mironi, pa na srečen prihod!

Pantelej Prokofjevič je zavrtel oči, da je bilo videti sinjasto belino, pridržal sapo, utripnil z vekami in izpraznil trebušasto posodo. Počasi si je obrisal z roko usta in brke, ošinil z očmi dno kozarca, nagnil glavo vznok, zili v zevajočo črnobela usta še zadnje kapljice — šele potem ga je bilo volja zagrizniti kumaro — in blaženo in dolgo mežikal. Svatja mu je prinesla drugo posodo in starrec se je kar mahoma smešno opil. Mitka ga je opazoval in se smejal. Mačje zenice so se mu zdaj ožile v zelene, kakor s šašem prerezane špranje, zdaj širile in temele. Ta leta se je Mitka spremenil do nepoznavnosti. Skoraj nič ni ostalo v tem kot riba zdravem enobrnem kozaku tistega vitkega, mršavega Mitka, ki so ga bili

pred tremi leti pospremlili k vojakom. Znatno je zrasel, se razširil v ramenih, se sključil in zredil, tehtal je gotovo nič manj kakor pet pudov, obraz in glas sta mu bila robatejša, videti je bil starejši za vsa leta. Samo oči so bile še iste, nemirne in vznemirljive; vanje se je tudi zatapljala mati, se smejala in jokala, poredkoma gladila z gubasto, velo roko gladke na kratko ostrizene sinove lase in njegovo ozko belo čelo.

(Dalje prihodnjič)

Vojna v Palestini

(Nadaljevanje s 3. strani)

organizacija), ki šteje okrog 6,000 članov, dalje vojsko-teroristične organizacije "Stern," ki ima približno 1,000 mož. "Hagana" je delovala pod mandatskim režimom pollegala. Naslednji drugi organizaciji, ki sta bili ustanovljeni leta 1946, sta bili globoko ilegalni.

Naslednji podatki iz angleških virov kažejo stanje posameznih armad arabskih dežel v začetku leta 1948.

Egiptska armada šteje okrog 60,000 vojakov in je oborožena z lahkim orožjem. Ima 150 letal angleškega in ameriškega izdelka. Težkega topništva nima. Zelo je na to armado vplivala delavnost angleške vojaške misije v Egiptu.

V iraški armadi je 30,000 vojakov, orožniška rezerva pa šteje 20,000 mož. Ima artilerijo, 50 letal in drugo orožje angleškega izvora. Vojništvo so vodili angleški oficirji. Med vojaki je 90% Arabcev-Siitov, ostanek so pa Kurdi. Vsa višja oficirska mesta zavzemajo Sunitami, ki prevladujejo v Iraku in so zastopniki muslimanske verske ločine. So pa manjšina med arabskim prebivalstvom, ki je opora britanskih kolonialnih oblasti v Iraku. Spori med Siiti in Sunitami vplivajo tudi na vojno sposobnost iraške armade.

Leta 1945, ko so se uprli kurdska plemena v severnem Iraku, so slabo oboroženi Kurdi razbili 13 bataljonov iraške armade in vse mobilne policijske oddelke, ki so nastopili proti njim. Šele, ko so se iraški vojski pridružili angleški oddelki z letalstvom, se jim je posrečilo zadušiti vstajo.

Transjordanška armada — arabska legija — šteje okrog 20,000 vojakov. Oborožena je z modernim angleškim orožjem ter ima nad 400 oklepnikov in tankov. V njeni sestavi je tudi polna mehanizirana brigada. Ko

je bila marca 1948 podpisana nova anglo-transjordanška pogodba, se je pritok orožja iz Anglije povečal. Armada se vzdržuje v celoti na angleške stroške. Na podlagi anglo-transjordanške pogodbe daje Anglija na leto 2,500,000 funtov šterlingov za arabsko legijo. Vsa glavna poveljniška mesta zavzemajo angleški oficirji. Na čelu armade je angleški general John Glubb, ki je nosilec arabskih vojaških naslovov.

Sirijska armada šteje 10,000 mož in ima 20 letal. Libanonska armada ima 4,000 vojakov. Armada Saudove Arabije šteje 13,000 vojakov, ki so jih izvežbali ameriški oficirji, opremljena je z ameriškim orožjem. Policijska rezerva v deželi šteje 12,000 mož.

Čeprav so arabske vlade poslale svoje armade proti državi Izrael pod splošnim vodstvom Lige arabskih dežel, je prišlo že prve dni, ko so arabske vojske vdrle v Palestino, do nasprotij med njimi. Ni naključje, da sta v glavno področje, kamor prodira transjordanški kralj Abdul, pospešeno usmerila svoje glavne sile tudi kralja Egipta in Saudove Arabije. Ne nasprotuje jeta Abdulu le s svojimi oboroženimi silami, temveč hoče postaviti proti njemu bivšega jeruzalemskega muftija, Hitlerjevega Amina al-Husejnj, ki je pretendent na položaju prezidenta "enotne, nedeljive Palestine."

Operacije transjordanških vojsk pazljivo zasledujejo iz Damaska in Beyruta. Tam se bojuje, da bi Abdula, ki bo skupaj z iraško armado zasedel obalo ob Sredozemskem morju in severno Palestino, proglasil "Veliko Sirijo." Če bi se to zgodilo, bi prišli pod žezlo transjordanškega kralja Palestina, Sirija, Libanon in Irak; v Iraku je na prestolu Abdulov sorodnik, ki je kakor on član hašimitske dinastije.

Hašimiti so že zdavnaj sprejeli načrt britanskega imperializma, ki budi nezadovoljnost dinastične skupine sauditov v Saudovi Arabiji prav tako, kakor vznemirja egiptskega kralja Faruka. Ne želijo, da bi se okrepila hašimitska dinastija.

Transjordanški kralj, ki je poslal svojo vojsko v Palestino, poizkuša praktično uresničiti načrt o "Veliki Siriji." Kakor so dne 18. maja poročali arabski časopisi, je bil v Transjordaniji in Palestini, izdan nov denar s slikami kralja Abdula in napisom "arabsko hašimitsko kraljestvo."

HIŠE IN TRGOVINE
NAPRODAJ

Grocerija in mesnica se prodajo po zmerni ceni. Je tudi stanovanje. Gostilna s licenco za pivo in žganje. Gostilna s licenco za pivo in vino, na zelo dobrem prostoru, po zmerni ceni. Vse v slovenski naselbini. Hiša s 6 sobami, fornec, 2 garaži. Hiša s 7 sobami, fornec, 2 garaži, vse v dobrem stanju. Na Richmond Rd. se prodajo 2 parceli po en akre; nad Euclid Ave. Grocerija na zelo prometnem kraju, se prodajo radi boleznim.

Podrobnosti se poizve pri

FR. MACK

6603 ST. CLAIR AVE., EX 1944

ZAVAROVALNINO

proti
ognju, tatvini, avtomobilskim
nesrečam, itd.
preskrbi

Janko N. Rogelj

6208 SCHADE AVE.

Pokličite:

ENDicott 0718

Za krvavimi dogodki v Palestini se jasno kažejo prsti britanskega imperializma. Podružnica angleške špijonaže na Bližnjem vzhodu z generalom Claytonom in Johnom Glabbom na čelu vodi poveljstvo štabov arabskih armad. Arabcem so dali angleško in ameriško orožje, da bi uresničili povojni kolonialni program Londona in Washingtona. Kakor iraška armada ni mogla napasti Palestine brez dovoljenja angleških oblasti, prav tako tudi vojska Saudove Arabije, ki je dejanska ameriška kolonija, ni mogla storiti kaj takega brez vednosti zastopnikov Zedinjenih držav. Politika vodilnih krogov Zedinjenih držav Amerike in Anglije je glede palestinskega vprašanja namenoma podžigala nacionalistične strasti na arabskem vzhodu, kar je končno privedlo do oborožene intervencije arabskih armad v Palestini.

V skladu z zahtevami te politike so reakcionarne arabske sile organizirale vojaški napad na državo Izrael in razvzele v svo-

V blag spomin
ob peti obletnici nenadne
smrti našega ljubljenega in
nikdar pozabljenega sina

MM 3/c FRANK M.
RAZBORSEK

1921 1943

Svoje mlado, nedebedno življenje je ostavil v hladnih valovih Pacifika dne 18.

julija 1943 v službi
svoje domovine.

Težko smo se ločili od Tebe, ko odhajal si v službo domovine, nadejajoč se, da se kmalu zdrav povrneš, ko kruta usoda je drugače odločila, in vzela Ti je mlado življenje.

Pred najinimi očmi Te vedno vidiva, Srca najina po Tebi hrepene, če pogledava okrog sebe, a Tebe od nikoder ni.

Srečno smo živeli skupaj, zdaj za večno ločeni, Kruta smrt zakaj naredila si nas tako žalostne?

Dolgočasno je življenje, polno tuge in bolesti, žalostna pa se tolaživa, da s Teboj enkrat se snideva za večno.

ŽALUJOČI OČE IN MATI
MIKE IN MARY
RAZBORSEK

Madison, O., dne 19. julija 1948.

jih deželah hrupno kampanjo proti demokratičnim organizacijam. V vseh arabskih deželah so prepovedali Komunistične partije in s krutimi policijskimi ukrepi so se vrgli na sindikalne in druge delavske organizacije. V Siriji, Libanonu in Iraku so v množičnih zapirali komuniste in sindikalne delavce. V Egiptu so v zadnjih dneh aretirali nad 5,000 članov demokratičnih organizacij.

Vojna, ki so jo imperialisti zametili v Palestini, ni v interesu arabskih narodov. Njen namen je, da bi v Palestini in drugih deželah arabskega vzhoda ostal kolonialni red, tako da bi te dežele lahko uporabljali za strateško oporišča, njihova nafata pa bi naj bila rezervoar imperialističnih držav.

Organizacija Združenih naro-

HIŠA ZA 2 DRUŽINI,

7 garaž, dve loti; dober dohodek od zgornjega stanovanja. Zamenja se za farmo v bližini 40 milj Clevelanda. Podrobnosti dobite pri lastniku na

14926 SYLVIA AVE.—LI 8670

Sovjetska zveza je v vseh eta-

pah, ko so obravnavali vpraša-

nje o usodi Palestine, zastopala

jasno in dosledno politiko ter

braniła interese obeh narodov

ki živita v Palestini, kakor tudi

interese mednarodne varnosti

To, da je Sovjetska zveza priz-

nala državo Izrael in njeno za-

časno vlado, je v skladu z ures-

ničenjem sklepa Združenih na-

rodov in z interesi miru v Pale-

stini.

("Novo vreme")